

ἐρμηνευμάτων εἶναι οὐχί τυχαία, ἀλλὰ τοιαύτη, ὥστε νά βοηθῆ πρὸς σαφῆ κατανόησιν τῆς σημασιολογικῆς αὐτῶν ἐξελιξέως· προηγεῖται ἡ πρωταρχικὴ καὶ σύστοιχος πρὸς τὴν ἐτυμολογικὴν ὑφὴν τῆς λέξεως σημασία καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῆς αὐτῆς προκύπτουσαι ὑστερογενεῖς σημασίαι, προηγούνται αὐτῶν κυριολεκτικαὶ καὶ ἐπὶ αὐτῶν αἱ μεταφορικαὶ ἐρμηνεῖαι.

Καὶ ἡ μορφολογία καὶ ἡ σύνταξις τῶν λέξεων ἔτυχον ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Τὰ οὐσιαστικὰ παρέχονται καὶ ἐν τῇ γενικῇ αὐτῶν πτώσει, τὰ ἐπίθετα παρέχονται διὰ τῆς μνείας τῶν γενῶν καὶ τῶν παραθετικῶν αὐτῶν, τὰ δὲ ῥήματα διὰ τῆς ἀγραφῆς τῶν χρόνων καὶ τῶν φωνῶν αὐτῶν ἐν συνδυασμῶ πρὸς μνεῖαν τῶν ἀσυναϊρέτων καὶ τῶν κυριωτέρων αὐτῶν διαλεκτικῶν τύπων. Παρέχονται πρῶτον αἱ σημασίαι τοῦ ῥήματος ἐν τῇ ἐνεργητικῇ φωνῇ μετὰ διαστολῆς μεταβατικῶν καὶ ἀμεταβάτων εἶτα δὲ ἐν τῇ μέσῃ καὶ τέλος ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ. Πολλαχοῦ παρέχεται καὶ ἡ σύνταξις τῶν ῥημάτων καὶ μάλιστα ἐκεῖ, ὅπου ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπαντᾷ ἰδιορρυθμία τις.

Τὸ ἐν λόγῳ λεξικὸν συντάχθη μετ' ἀξιεπαίνου εὐσυνειδησίας καὶ ὑπὸ τὸ φῶς σπανίας γλωσσικῆς καὶ φιλολογικῆς ἐμβριθείας. Ἐναργῆς εἶναι ἡ σαφήνεια καὶ ἀκρίβεια αὐτοῦ. Εἶχεν ὁ κ. Δορμπαράκης πρὸ ὀφθαλμῶν πάντα τὰ οικεῖα λεξικά, ἡμέτερά τε καὶ ξένα, ὧν ἐπιλογὴν παρέχει ἡμῖν ἐν σ. 9 τοῦ λεξικοῦ αὐτοῦ, ὅμως τὸ ἔργον αὐτοῦ παρέχει ἡμῖν τεκμήρια δεξιότηχου χειρὸς ἐμπειροτάτου, Ἕλληνας, ἐπιστήμονος, παρ' ᾧ ἡ γλῶσσα ἀποτελεῖ οὐχί νεκρὸν καὶ ἀκαμπτον ὑλικὸν τῆς βιβλιοθήκης μόνον καὶ τῶν μηχανικῶν σημειώσεων τοῦ γραφείου, ἀλλὰ ζῶν καὶ πάντοτε θάλλον βίωμα καρδίας τε καὶ λογισμοῦ. Τὸ λεξικὸν τοῦ κ. Δορμπαράκη πληροῦ ἀναμφισβητήτως μεγάλην ἔλλειψιν. Ἐπὶ μακρὸν διὰ τῶν πολλαπλῶν αὐτοῦ ἀρετῶν ἢ ἀποτελέσει τοῦτο πολῦτιμον βοήθημα, ὀδηγὸν καὶ σύμβουλον παντὸς Ἕλληνος τιμῶντος τὴν πνευματικὴν παράδοσιν τοῦ ἔθνους καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι. ΜΕΡΕΝΤΙΤΗΣ

ὁμότιμος καθηγητὴς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς φιλολογίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

* *

«ΔΙΟΤΙΜΑ». Ἐπιθεώρησις Φιλοσοφικῆς Ἐρεῦνης, τόμ. 1ος, Ἀθῆναι 1973, σσ. 230.

Ἡ φιλοσοφικὴ ἔρευνα εἰς τὴν χώραν μας παρουσιάζει ἐσχάτως σημαντικὴν πρόοδον. Τοῦτο ὀφείλεται πρῶτον εἰς τὴν ἀξιεπαίνον πρωτοβουλίαν τοῦ Κέντρου Ἐρεῦνης τῆς Ἑλληνικῆς Φιλοσοφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ἤδη εἰς κυκλοφορίαν δύο λαμπροὺς τόμους φιλοσοφικῶν ἐργασιῶν, καὶ δεύτερον εἰς τὴν ἄρτι ἰδρυθεῖσαν Ἑλληνικὴν Ἐταιρίαν Φιλοσοφικῶν μελετῶν, ἣτις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐγκρίτου καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας κ. Εὐαγγέλου Μουτσοπούλου ἐκυκλοφόρησεν ἕνα καλαισθητὸν τόμον περιέχοντα ἐργασίας ὑψηλῆς φιλοσοφικῆς στάθμης καὶ προβληματικῆς.

Ἡ Ἐταιρία Φιλοσοφικῶν Μελετῶν διοργάνωσε κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος συνάντησιν ἐν Ἑλλάδι, εἰς ἣν ἔλαβον μέρος διαπρεπεῖς θεράποντες τῆς φιλοσοφίας ἐξ ἀλλοδαπῆς καὶ ἡμεδαπῆς, οἵτινες παρέβησαν εἰς ἀξιολόγους φιλοσοφικὰς ἀνακοινώσεις πού συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸν ὑπὸ παρουσίαισιν τόμον.

Εἰς τὴν πρώτῃν μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Τραγικὴ Θεωρία καὶ φιλοσοφικὸς στοχασμὸς εἰς τὴν Κλασσικὴν Ἑλλάδα» τοῦ διακεκριμένου καθηγοῦ τοῦ Παν/μίου τοῦ Emory (USA) κ. John Anton (σσ. 11—31) ἀναζητοῦνται τὰ κοινὰ ἐκεῖνα χαρακτηριστικὰ τοῦ κόσμου τῶν τραγικῶν ποιητῶν καὶ φιλοσόφων τῆς Κλασ-

σικῆς Ἑλλάδος. Ἡ ὑπερτάτη ἀρετὴ τῆς δικαιοσύνης φαίνεται ἐν προκειμένῳ ὅτι ὑπῆρξεν ὁ οὐσιώδης δεσμὸς τῆς τραγικῆς θεωρίας καὶ τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχα-
σμοῦ. Ἡ πραγματεία τοῦ κ. Α. Μπαξεβανᾶκη «Ὁ Πλάτων ὡς πρόδρομος τῆς
Νεοελληνικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς συνειδήσεως» (σσ. 33—60) ἀποτελεῖ ἀξιό-
λογον ἀπόπειραν ἀποτιμήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ Πλήθωνος τοῦ Γεριστοῦ συμβολῆς
εἰς τὴν σφυρηλάτησιν τῆς Νεοελληνικῆς καὶ τῆς νέας Εὐρωπαϊκῆς συνειδήσεως.
Ἄκολο θεῖ ἡ ἐργασία τοῦ κ. Γ. Μποζῶνη «Μερικαὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς μηχαν-
νικῆς ἐρμηνείας εἰς τὴν Βιολογίαν» (σσ. 61—80), δι' ἧς ἐπιτυχέστατα ἀπο-
δεικνύεται ὅτι τὰ ἔμβια ὄντα, παρὰ τὰς ὁμοιότητάς των πρὸς τὰς μηχανάς, δὲν
εἶναι μηχαναὶ διὰ πολλοὺς καὶ ποικίλους λόγους, ἀλλὰ κυρίως χάρις εἰς τὴν ἰδέαν
τῆς ὁλότητος καὶ τὴν ἀπρόβλεπτον πλαστικότητα, ἣν παρουσιάζει οἰοσδήποτε
ὄργανισμός. Ἡ κ. Ἄννα Κακούλου, εἰς τὸ μελέτημά της «Ἡ περὶ ἔρωτος διδα-
σκαλία τοῦ Πλάτωνος» (σσ. 81—99) ἐξετάζει τὴν παρὰ Πλάτωνι ἔνοιαν τοῦ
ἔρωτος, ἥτις ἐρμηνεύεται λίαν προφυῶς ὡς ἔφεσις πρὸς αὐτοτελείωσιν καὶ εὐδαι-
μονίαν, ὡς δυνάμις δραστηριοποιούσα τὰς παραγωγικὰς καὶ δημιουργικὰς δυνάμεις
οὐχὶ μόνον τῶν φιλοσόφων ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων γενικῶς. Ὁ κ. W. H.
Captain διὰ τῆς ἐργασίας του «Εἶναι δυνατὴ ἡ διδασκαλία τῆς ἀρετῆς ;»
(σσ. 101—124) παρέχει τὴν ἀπάντησιν ὅτι οἱ νέοι δύνανται πράγματι νὰ διδαχθοῦν
πῶς θὰ καταστοῦν ἐνάρετοι μέσῳ τῆς αὐτῆς παιδευτικῆς μεθόδου τὴν ὁποίαν
χρησιμοποιοῦμεν προκειμένου νὰ διδάξωμεν αὐτοὺς πῶς θὰ ἀποβοῦν ἐπιστημο-
νικοὶ εἰς τὴν ἔρευνάν των. Ἡ μελέτη τῆς δ. K. W. Harrington «Ἡ ἠθικὴ τοῦ
John Dewey καὶ ἡ κλασσικὴ θεώρησις τοῦ ἀνθρώπου» (σσ. 125—148) διαγράφει
σαφῶς τοὺς δύο τύπους θεωριῶν περὶ αὐτοπραγματώσεως τοῦ ἀνθρώπου: ὁ εἷς,
ἐκπροσωπούμενος ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, παραδέχεται ὅτι ὑπάρ-
χουν καθωρισμένοι σκοποὶ πρὸς οὓς ὁ ἀνθρώπος θὰ πρέπει νὰ πορευθῆ, καὶ ὁ
ἕτερος, ἐκπροσωπούμενος ὑπὸ τοῦ J. Devey, ἀρνεῖται τὴν ἀνωτέρα θέσιν. Ἡ συγ-
γραφεὺς τῆς παρούσης μελέτης ὑποστηρίζει ὅτι μία συνεπὴς ἠθικὴ θεωρία
περὶ αὐτοπραγματώσεως ἀπαιτεῖ, διὰ νὰ εἶναι πλήρης, τὸν προσδιορισμὸν
ἐνὸς σκοποῦ, πρὸς ὃν ὁ ἀνθρώπος πρέπει νὰ ὀδεύσῃ. Ὁ κ. J. L. Jarrett,
εἰς τὴν ἐργασίαν του «Προσωπικὴ γνῶσις καὶ ἀνθρωπιστικὴ φιλοσοφία»
(σσ. 149—168) διατείνεται, δικαιολογημένως, ὅτι οἱ φιλόσοφοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς
τοῦ Πλάτωνος παρημέλησαν βασικὰς λειτουργίας τοῦ ἀνθρώπου, ὡς λ. χ. τὴν
ἐνόρασιν καὶ τὸ συναίσθημα. Μία ἐνδελεχὴς ἔρευνα εἰς τὸν τομέα αὐτὸν θὰ ἐδι-
καίωνε τὴν πλουσίαν καὶ ἐκτεταμένην περιοχὴν τῶν ἀνθρωπίνων ἰκανοτήτων καὶ
ἀξιών. Ἡ μελέτη τοῦ κ. Μιχαηλίδου - Νουάρου «Αἱ ἀξίαι καὶ τὰ ἀρχέτυπα εἰς
τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα» (σσ. 169—195) ἐπιχειρεῖ μίαν λαμπρὰν ἀνάλυσιν τοῦ
ἐθνικισμοῦ εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα θεμελιώνουσα τὴν ἐπιχειρηματολογίαν της
ἐπὶ τῶν ἰδεῶν εἰδικῶν συγγραφέων καὶ μελετητῶν τῆς ἱστορίας μας. Τέλος ὁ
κ. Εὐάγγ. Μουτσόπουλος εἰς μίαν ἐμπεριστατωμένην μελέτην ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ἡ παρουσία τοῦ ὄντος ἐν τῇ Βραϊλιανῇ φιλοσοφίᾳ» (σσ. 197—213) ἀποδεικνύει
ὅτι ἡ ἔνοια τοῦ ὄντος εἶναι ὁ πυρὴν τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ Πέτρου
Βράιλα - Ἀρμένη, περὶ τὴν ὁποίαν, θεωρουμένην ὡς ὀρίζουσαν νοητὸν ἄξονα,
οἰκδομεῖται τὸ σύστημα τοῦτο κατὰ τὸ θεωρητικὸν καὶ τὸ πρακτικὸν μέρος αὐτοῦ.

Μία ἀῤομερῆς ἐπισκόπησις τοῦ πρώτου τούτου τόμου τῆς «Διοτίμας» ἀδυ-
νατεῖ ἀκόμη καὶ νὰ σκιαγραφῆσῃ τὸν πλούσιον φιλοσοφικὸν προβληματισμὸν τῶν
συνεργατῶν της. Ἐν κατακλείδι, δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ νὰ ἐπαναλάβωμεν, ὅτι
ὁ τόμος αὐτὸς ἀποτελεῖ σημαντικὸν γεγονός εἰς τὴν φιλοσοφικὴν κίνησιν τῆς
σημερινῆς Ἑλλάδος, εὐχόμεθα δὲ καρποφόρον συνέχισιν τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς
προσπαθείας.